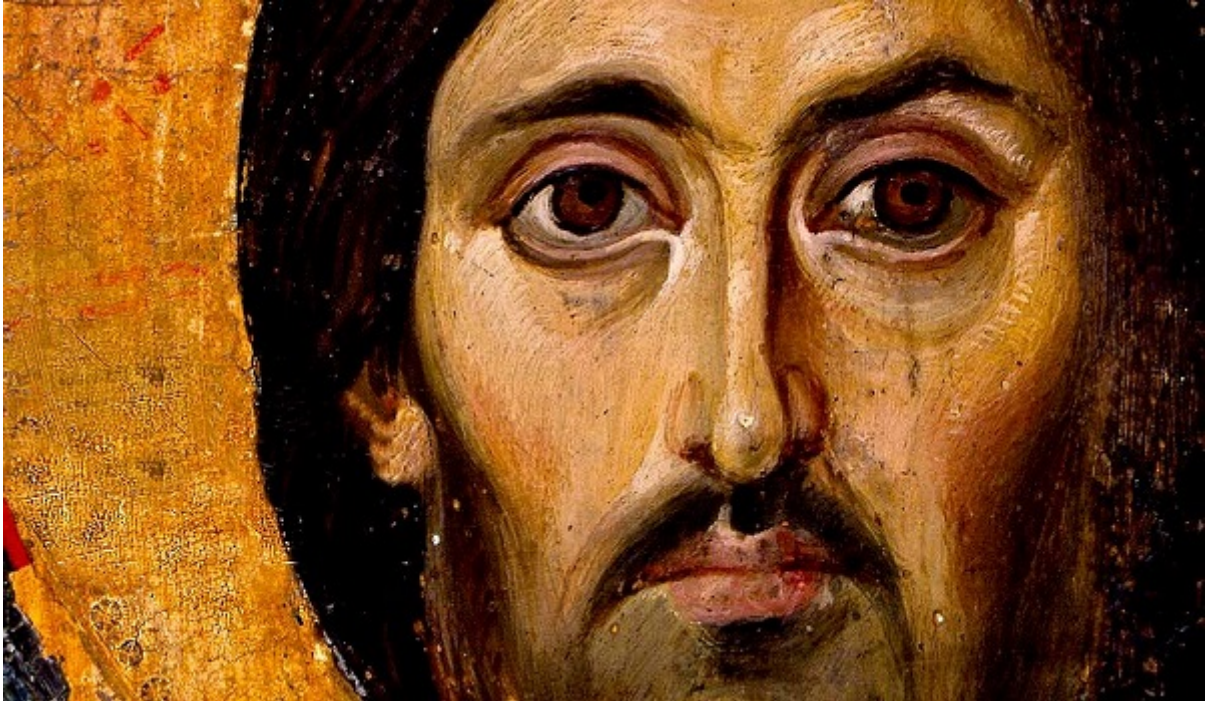

Η Χριστολογία ως η αληθινή Ανθρωπολογία (Χριστόφορος Παπαδόπουλος, Θεολόγος)

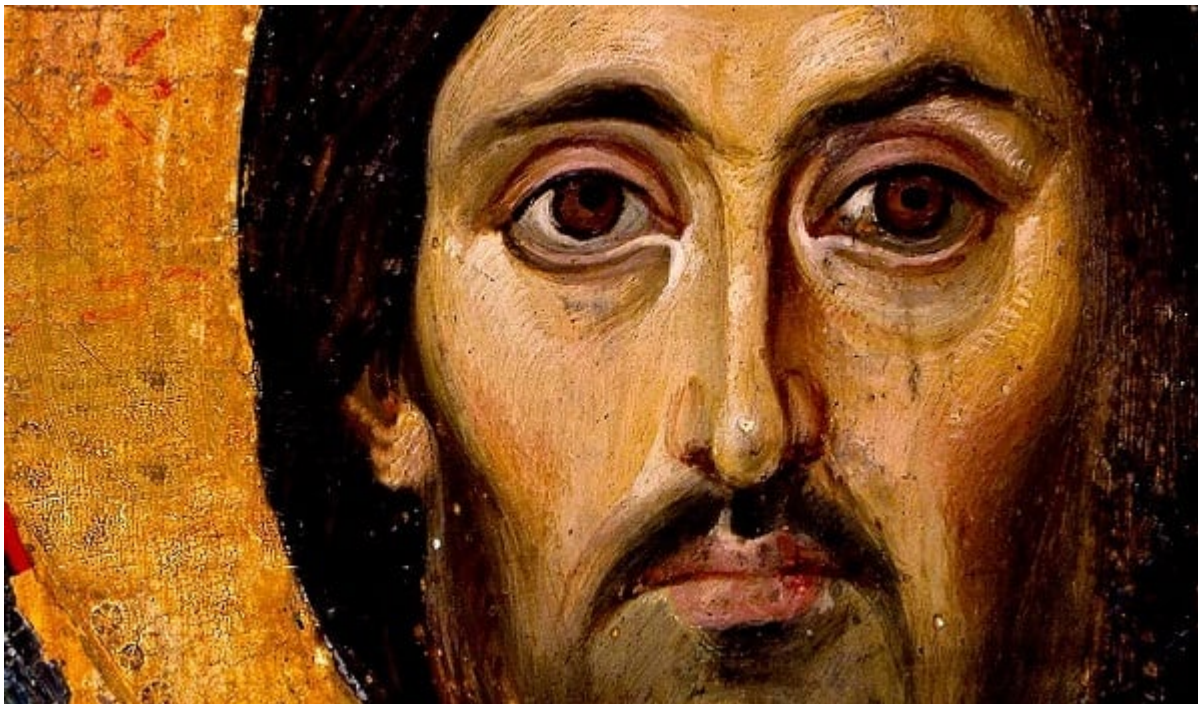
/ [Πεμπτούσία](#)

Σύμφωνα με τη δυτική διανόηση, αληθινή αυτονομία είναι αυτή που στηρίζεται στον άνθρωπο. Προκειμένου όμως να υπάρχει ηθική αυτονομία, πρέπει να υπάρχει ο άνθρωπος στην πλήρη αυθεντικότητά του. Στο προηγούμενο υποκεφάλαιο επισημάναμε την κατάσταση του ανθρώπου που υπόκειται στις συνέπειες της πτώσης, με κυριότερη συνέπεια την υποταγή στη φθορά και το θάνατο, που έφερε η αμαρτία. Επομένως, δεν μπορούμε να μιλάμε για αληθινή ηθική αυτονομία, από τη στιγμή που ο άνθρωπος δεν ελευθερώνεται απ' την αμαρτία και δεν διασώζει το αυθεντικό είναι του. Όσο παραμένει στο παρά φύση, το ήθος του δεν είναι αληθινό. Το γεγονός αυτό, το ότι ο άνθρωπος προοδεύει και είναι σε μία δυναμική πορεία τελείωσης και ανεύρεσης της αυθεντικότητάς του, το αποδέχονται όλες οι θρησκείες κι οι φιλοσοφίες [133].

Η ορθόδοξη χριστιανική ηθική προβάλλει ως τέλειο, αυθεντικό και γνήσιο άνθρωπο τον Υιό και Λόγο του Θεού, τον Χριστό. Φτάνει μάλιστα στο σημείο, όταν μιλάει για χριστολογία να μιλάει για ανθρωπολογία. Ο άγιος Νικόλαος Καβάσιλας για παράδειγμα ανέπτυξε μία ανθρωπολογία καθαρά χριστοκεντρική. Με τον όρο

χριστοκεντρική, δεν σημαίνει ότι εξαφανίζεται ο άνθρωπος, αλλά ότι πράγματι βρίσκει την πλήρη αυθεντικότητά του. Αυτό δηλαδή που επιζητούν για αιώνες όλες οι φιλοσοφίες και οι θρησκείες, τον τέλειο άνθρωπο, βρίσκεται στον Χριστό. Αναφερόμενη σ' αυτόν, η χριστιανική ηθική αναφέρεται στον Θεό που έγινε άνθρωπος [134]. Είναι πολύ σημαντική αυτή η διευκρίνηση, διότι ο Θεός που απέρριψαν οι διανοητές της Δύσης, είναι αυτός που προέβαλλε η Ρωμαιοκαθολική και Προτεσταντική θεολογία. Είναι ένας Θεός απομακρυσμένος από τον άνθρωπο, ένας «ουράνιος δυνάστης», ο οποίος απλά και μόνο υπαγορεύει εντολές και καταδυναστεύει τον άνθρωπο. Γι αυτό λοιπόν ένας από τους δύο έπρεπε να πεθάνει: ή ο Θεός ή ο άνθρωπος [135].

Εδώ ξεχωρίζει η Ορθόδοξη θεολογία λέγοντας ότι ο Θεός είναι άνθρωπος και μάλιστα πιο άνθρωπος από εμάς τους ίδιους [136]. Αυτός έκανε στους ανθρώπους γνωστό τον αληθινό άνθρωπο, γι αυτό κι ο άνθρωπος που μιμείται τον Χριστό κι ενώνεται μαζί Του επανέρχεται στο κατά φύση και επανευρίσκει τον αληθινό εαυτό του, το αυθεντικό είναι του, το οποίο απώλεσε μετά την πτώση [137]. Δεν είναι τυχαίο που στο Ευαγγέλιο, ο Χριστός ονομάζει τον εαυτό Του «Υιό του ανθρώπου». Δείχνει έτσι ότι είναι άνθρωπος κι ότι ο Θεός μπαίνει στην ιστορία του ανθρώπου και τον ανακαλεί στο κατ' εικόνα. Επίσης, δεν προσλαμβάνει ένα μέρος της ανθρώπινης φύσης, αλλά ολόκληρη. Αν ο Θεός δεν προσλάμβανε το όλον της ανθρώπινης φύσης, τότε δεν θα υπήρχε νόημα στην ενανθρώπιση, η οποία έγινε για να θεραπευθεί το όλον της ανθρώπινης φύσης: «Το γάρ απρόσληπτον, αθεράπευτον, ο δέ ήνωτται τω Θεώ τούτο και σώζεται» [138].

Ο Χριστός μάς εξηγεί τον άνθρωπο, ενώ χωρίς Αυτόν, τον χάνουμε. Αυτός ήταν

άλλωστε και ο λόγος που οι Πατέρες αντιδρούσαν έντονα στις εμφανιζόμενες χριστολογικές αιρέσεις. Από τη μία, ο νεστοριανισμός υπονόμει την θεία φύση του Χριστού και Τον καθιστούσε απλά έναν σπουδαίο άνθρωπο, ο οποίος δεν έχει τη δύναμη να λυτρώσει το γένος των ανθρώπων από την ετερονομία της φθοράς και του θανάτου. Είναι απλά ένας μεγάλος ηθικοδιδάσκαλος που ίδρυσε την ποιοτικά ανώτερη ως τώρα θρησκεία [139]. Από την άλλη, ο μονοφυσιτισμός υπονόμει την ανθρώπινη φύση του Χριστού έναντι της Θείας. Η τελευταία απορρόφησε την πρώτη, καθιστώντας έτσι τον Χριστό μόνο Θεό και φαινομενικά μόνο άνθρωπο. Η Εκκλησία πάλεψε για πολλούς αιώνες προκειμένου να διατηρήσει στο πρόσωπο του Χριστού ακέραιο και τον Θεό και τον άνθρωπο.

Ο ιδανικός άνθρωπος για την χριστιανική ηθική είναι ο Θεάνθρωπος. Μόνο Αυτός είναι τέλειος άνθρωπος, ενώ εκτός Αυτού «δεν υπάρχει άνθρωπος, αλλά πάντοτε υπάνθρωπος ή ημιάνθρωπος ή μη άνθρωπος» [140]. Ο άνθρωπος δημιουργήθηκε για να είναι ελεύθερος, απομακρυνόμενος όμως απ' τον Θεάνθρωπο, απομακρύνεται απ' την ελευθερία, διότι μακριά απ' Αυτόν, ο άνθρωπος, γίνεται δούλος του θανάτου και της αμαρτίας. Μόνο δια της αναστάσεως του Χριστού νικιέται ο θάνατος και επιτυγχάνεται η αληθινή αυτονομία.

Παρουσιάσαμε λοιπόν με συντομία την ορθόδοξη ανθρωπολογία ως χριστολογία. Ωστόσο είναι αναγκαίο να εκθέσουμε λίγο αναλυτικότερα την διδασκαλία των Πατέρων όσον αφορά το βαθύτερο νόημα της ενσάρκωσης, δηλαδή την οντολογική ένωση Θείας και ανθρώπινης φύσης στο πρόσωπο του Χριστού, καθώς και το νόημα της σταύρωσης και της ανάστασής Του, προκειμένου να αναδειχθεί η αγάπη του Θεού προς τον άνθρωπο. Θα βοηθήσει επίσης, η σύντομη έκθεση αυτή, στην πληρέστερη κατανόηση του θέματός μας, δηλαδή στο πώς εκφράζεται η ηθική αυτονομία στο πρόσωπο του αγίου, το οποίο εκτίθεται αργότερα στην εργασία.

[Διαβάστε ολόκληρη τη μελέτη εδώ](#)

Παραπομπές:

133. Βλ. Αθανασίου Γιεφτιτς, *Από την ελευθερία στην αγάπη*, σσ. 15-19 και 79.

134. Βλ. Ό.π., σσ. 85-97.

135. Βλ Ό.π., σσ. 13-35.

136. Βλ. Αρχιμ. Ιουστίνου Πόποβιτς, *Άνθρωπος και Θεάνθρωπος*, σσ. 37-39.

- 137. Γεωργίου Μαντζαρίδη, Χριστιανική Ηθική Ι, σ. 74-75.**
- 138. Γρηγορίου Θεολόγου, Προς Κληδόνιον-Επιστολή 101, PG 37,181.**
- 139. Χρήστου Γιανναρά, Αλφαβητάρι της πίστης, σ. 138**
- 140. Αρχιμ. Ιουστίνου Πόποβιτς, Ό.π., σ. 148.**